

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Людмила Любомирова Миндова
за дисертационния труд на Нели Георгиева Попова
„Идентичност, памет и другост в романите на Реа Галанаки“

В обем от 190 стандартни страници дисертационният труд на Нели Георгиева Попова съдържа три глави, увод, заключение, библиография и приложение. Дисертацията е посветена на романовото творчество на една от най-представителните за съвременната гръцка проза авторки, позната в България с превода на един от своите романи, предмет на настоящето изследване, както и с немалко други публикации в литературната ни периодика. В контекста на съвременното литературознание трудът е приносен заради избора на актуалната проблематика, но и заради представянето ѝ чрез художествената проза на балкански автор. Както показва дисертационният труд на Нели Попова, творчеството на Реа Галанаки е много добра отправна точка за търсене в полето на антропологията, културологията, психоанализата и наратологията.

Както авторката посочва, изследването се опира на аналитичния и типологичния подход, като в хода на интерпретацията са сравнявани основни тематични комплекси и мотиви в романовите произведения на гръцката писателка. Чрез основополагащите теми за идентичността, другостта и паметта дисертационният труд навлиза в полето на психоанализата и на философската и литературната антропология, но Нели Попова не следва строго определена методологична рамка, а по-скоро създава свой аналитичен модел, като се опира на съвременни авторитетни изследвания по темата като тези на Пол Рикъор, Цветан Тодоров, Владимир Янкелевич и др.

Във въвеждащите части на дисертацията е представена критическата рецепция на Реа Галанаки в контекста на гръцкия постмодернизъм, като в този контекст специален интерес представлява отношението между националния и личния наратив, както и феминистичната перспектива. За анализа, както посочва Нели Попова, е важно разграничението между наратив и минало, факт и интерпретация и това разграничение е проследявано и в следващите глави на изследването.

След като в първа глава е положена теоретичната рамка по темите на идентичността, паметта и другостта, втора глава представя белетристиката на Реа Галанакис в контекста на гръцкия постмодернизъм и на тенденциите в съвременната гръцка литература след 1979 г. Не е пропусната и политическата перспектива в интерпретацията, като литературноисторическите процеси са въведени в контекста на промените, следващи края на Диктатурата в Гърция през 1974 г. Оттук се обясняват и някои специфики на гръцката литературна сцена, в която магическият реализъм, подновеният интерес към историята, феминизмът и психоанализата се превръщат същевременно и в белези на постмодерното писане. Те са не само налични в романовия стил на Галанакис, но както дисертацията показва, като автор тя е сред обновителите на гръцкия исторически роман наред с Маро Дука, Алексис Панселинос и Никос Темелис.

За изследването най-важна е третата част, която авторката определя като „сърцевина на дисертацията“. Тук именно се представя типологичният анализ на ключовите теми, фигури и мотиви в интерпретираните романи на Реа Галанакис. От четирите романа на гръцката авторка на български език в превода на Здравка Михайлова е познат само първият „Житието на Исмаил Ферик паша. Spina nel cuore“ (1989), така че дисертацията очевидно цели да засили интереса към авторката, изпреварвайки преводната рецепция с критическа. Последователно и подробно авторката запознава читателя с романовия опус на гръцката писателка, в който и романите „Ще се подписвам Луи“ (1993), „Елени или Никой“ (1998) и „Огньовете на Юда, пепелища на Едип“ (2009) поставят в центъра на своето повествование темите за идентичността и другостта, мита и историята, личната и колективната памет. Същевременно всички те интерпретират и темите за насилието, расизма и травматичния опит, на които дисертацията посвещава специално внимание. Макар да не следва определена психоаналитична школа в своя анализ, анализът изтъква актуалността и релевантността на психоаналитичната и феминистка перспектива в разглежданите художествени произведения.

Във финалната част на изследването са изведени основните тези и заключения, като са представени различните романови идентичности и мнемотични наративни модели. Специално са осветлени фигурите на изгнаника и на майката като ключови за романите на гръцката писателка и като централни в анализа на темите за паметта, забравата и травмата в личния и родовия опит.

Със своя дисертационен труд Нели Попова представя важни теми както за съвременното литературознание, така и конкретно за балканските литератури и култури и със своите задълбочени литературоведски анализи изследването е пригодно и в български, и в балканистичен контекст.

Като имам предвид качествата на представената дисертация, приложените публикации по темата, протокола от проверката на оригиналността на изследването, както и покритите минимални изисквания за ОНС „доктор“, ценя труда на докторантката Нели Попова и предлагам да ѝ бъде присъдена научната и образователна степен „доктор“.

06.07.2024 г.

доц. д-р Людмила Миндова